

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr XLVI/373 /2009

Rady Gminy Czarna

z dnia 15 czerwca 2009 roku

1. Wprowadzenie

Potencjalny Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk europejskiej sieci Natura 2000 „Dolna Wisłoka z dopływami” obejmuje fragmenty koryta Wisłoki oraz jej dopływów: Chotowskiego, Grabinki (Czarnej), Wielopolki i Brzezinki, Tuszymki, Rudy i Starego Brenia wraz z niewielkimi powierzchniami leżącymi na brzegach tych cieków oraz na zboczach doliny Wisłoki. Całość składa się z kilku odrębnych części, wchodzących w skład zlewni dolnej Wisłoki i rozdzielonych odcinkami biegu Wisłoki, które nie są przewidywane do włączenia w granice projektowanego obszaru.

Inwentaryzacja prowadzona we wszystkich częściach potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” wykazała zróżnicowane, dla poszczególnych cieków, rozmieszczenie pozakorytowych siedlisk przyrodniczych, a także bardzo niejednorodne występowanie niektórych gatunków uznanych, z różnych względów, za ważne dla tego obszaru.

Obszar „Dolna Wisłoka z dopływami” miał, w zamyśle, zostać utworzony ze względu na występowanie tam gatunków ryb i minogów, wymienianych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (tak zwanej dyrektywy „siedliskowej”), jednak w dokumencie SDF wymieniono także wiele gatunków należących do innych grup systematycznych, w tym gatunków częstych, a nawet pospolitych, niezagrażonych w swym istnieniu.

W związku z powyższym, wnosimy o wyłączenie z projektowanego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” potoku Chotowskiego oraz fragmentu Grabinki (Czarnej) pomiędzy miejscowościami Czarna i Straszęcin (wraz z tymi miejscowościami).

Szczegółowe uzasadnienie, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, przedstawiamy poniżej.

2. Siedliska przyrodnicze

Zarówno w biegu potoku Chotowskiego, jak i w wymienionym fragmencie biegu Grabinki nie występują zbiorowiska włosieniczników (kod siedliska: 3260), a w strefie pozakorytovej nie stwierdzono występowania ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych (kod siedliska: 6510) oraz grądów (kod siedliska: 9170). Zbiorowiska włosieniczników chronione są między innymi w, proponowanych do objęcia granicami obszaru „Dolna Wisłoka z dopływami”, wodach Tuszymki, a grądy i łąki świeże na skarpach Wisłoki.

Potok Chotowski i Grabinka biegną, w przeważającej części, przez tereny monokultur sosnowych, miejscowości objęte zabudową zagrodową oraz wśród użytków rolnych. Spowodowało to w niektórych odcinkach całkowity brak lub bardzo fragmentaryczne wykształcenie się zbiorowisk łągowych (kod siedliska: 91E0), a ziołorośla nadrzeczne (kod siedliska: 6430), zwykle towarzyszące łągom, reprezentowane są tu przez roślinność niezwykle pospolitą i często z udziałem gatunków obcego pochodzenia – kenofitów.

Siedliska łągowe są bardzo silnie przekształcone, głównie wskutek zmiany ukształtowania brzegów oraz zaśmiecenia. Występowanie zbiorowisk łągowych jest ograniczone do bardzo wąskiego pasa brzegu, a tam gdzie one występują formowane są przy współudziale gatunków porębowych i związanych z nitrofilnymi okrajkami, co w części wynika z eutrofizacji podłoża i wód płynących. Często w ich runie występują gatunki kenofityczne, w tym inwazyjne.

3. Gatunki zwierząt i roślin wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG oraz gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, występujące (według informacji zawartych w SDF) w obszarze potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami”

3.1. Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG

Wydra europejska *Lutra lutra* (kod gatunku: 1355), populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Wydra europejska w ostatnich latach mocno zwiększa swoją liczebność. Jej stanowiska znajdują się liczniej w innych potencjalnych i istniejących obszarach siedliskowych na terenie województwa podkarpackiego.

Bóbr europejski *Castor fiber* (kod gatunku: 1337) populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Bóbr jest gatunkiem obecnie niezagrożonym w Polsce i dość liczny. Jego stanowiska znajdują się liczniej w innych potencjalnych i istniejących obszarach siedliskowych na terenie województwa podkarpackiego.

3.2. Płazy wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG

Kumak nizinny *Bombina bombina* (kod gatunku: 1188), populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Zarówno w dolinie potoku Chotowskiego jak i Grabinki brak siedlisk odpowiednich dla tego gatunku.

Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (kod gatunku: 1166), populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Występowanie traszki grzebieniastej w

dolinach potoku Chotowskiego i Grabinki jest mało prawdopodobne. Odpowiednie dla niej siedliska występują np. nad Tuszynką i w dolinie Wisłoki.

3.3. Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG

Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* (kod gatunku: 1096), liczny w przyujściowym odcinku Grabinki, natomiast rzadki w pozostałych jej odcinkach; występuje także w całym biegu Tuszynki. Stabilną ochronę populacji zapewni objęcie granicami potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” odcinka Grabinki na wschód od Straszęcina oraz potoku Tuszynka.

Łosoś *Salmo salar* (kod gatunku: 1106), populacja migrująca, pochodząca z zarybiania, na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Liczne, młodociane osobniki występują w górnych odcinkach Grabinki, brak ich jednak w części przyujściowej. Łosoś występuje także w wodach Tuszynki i Rudy.

Boleń *Aspius aspius* (kod gatunku: 1130), gatunek nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Różanka *Rhodeus sericeus* (kod gatunku: 1130), populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nieistotna w kontekście ochrony gatunku. Gatunek ten prawdopodobnie nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Brzanka *Barbus meridionalis* (kod gatunku: 1138), gatunek nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Piskorz *Misgurnus fossilis* (kod gatunku: 1145), gatunek nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Koza *Cobitis taenia* (kod gatunku: 1149), gatunek nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Głowacz białopłetwy *Cottus gobio* (kod gatunku: 1163), gatunek związany z górnymi odcinkami potoków, szczególnie w krainie pstrąga, unikający wód zanieczyszczonych. Na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” nie istnieją dobrze zachowane siedliska tego gatunku.

3.4. Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

Wszystkie wymienione dla potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” gatunki ptaków występują w populacjach nieistotnych dla ich całościowej ochrony. Niektóre z nich są częste jak bocian biały *Ciconia ciconia* czy remiz *Remiz pendulinus* inne, na przykład dziwonie zwyczajne *Carpodacus erythrinus* związane z dolinami dużych rzek lub siedliskami podmokłymi. Do tej grupy należą gatunki związane z

podmokłymi łąkami nad Tuszynką i pobliskim rezerwatem ornitologicznym „Zabłocie”: bocian czarny *Ciconia nigra*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, czapla siwa *Ardea cinerea*, derkacz *Crex crex*, trzcinniczek zwyczajny *Acrocephalus scirpaceus*, czajka *Vanellus vanellus* i kokoszka *Gallinula chloropus*. Zimorodek *Alcedo atthis* obserwowany był z w dolnym, przyujściowym odcinku Grabinki, natomiast dzięcioł czarny *Dryocopus martius* związany z większymi kompleksami leśnymi prawdopodobnie nie występuje w lasach nad Grabinką i potokiem Chotowskim, podobnie jak występowanie puszczyka uralskiego *Strix uralensis* na całym potencjalnym SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” wydaje się mało prawdopodobne.

4. Inne ważne gatunki

4.1. Ryby

Śliz *Barbatula barbatula*, chroniona ryba denna związana głównie z górskimi i podgóorskimi potokami oraz górnymi biegami rzek. Dla zabezpieczenia populacji śliza na tym terenie wydaje się wystarczające włączenie w granice potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” górnego odcinka Grabinki (na zachód od Czarnej) oraz potoku Tuszynka.

Świnka *Chondrostoma nasus*, gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z niską kategorią „DD” oznaczającą brak wystarczających danych do określenia rzeczywistego zagrożenia lub jego braku. Świnka prawdopodobnie nie występuje w potoku Chotowskim i w Grabince, ze względu na brak odpowiednich siedlisk.

Lipień *Thymallus thymallus*, gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z niską kategorią „DD” oznaczającą brak wystarczających danych do określenia rzeczywistego zagrożenia lub jego braku. Występuje nielicznie w potoku Chotowskim i w Tuszynce. Jego populacja na terenie potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” jest nieistotna w kontekście ochrony gatunku.

Brzana *Barbus barbus*, gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z niską kategorią „DD” oznaczającą brak wystarczających danych do określenia rzeczywistego zagrożenia lub jego braku. Brzana prawdopodobnie nie występuje w potoku Chotowskim i w Grabince, ze względu na brak odpowiednich siedlisk.

Miętus *Lota lota*, gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z niską kategorią „DD” oznaczającą brak wystarczających danych do określenia rzeczywistego zagrożenia lub jego braku. Miętus nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince.

Piekielnica *Alburnoides bipunctatus*, chroniony gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z kategorią „VU” oznaczającą narażenie na wyginięcie. Piekielnica nie występuje zarówno w potoku Chotowskim jak i w Grabince, jest natomiast liczna w wodach Tuszynki i Wisłoki.

4.2. Płazy

Żaba trawna *Rana temporaria*, gatunek pospolity i niezagrożony, o szerokim spektrum ekologicznym.

Ropucha szara *Bufo bufo*, gatunek pospolity i niezagrożony, o szerokim spektrum ekologicznym.

Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, gatunek wciąż szeroko rozpowszechniony w kraju. Korzystne dla niego siedliska występują częściej w dolinie Wisłoki.

Rzekotka drzewna *Hyla arborea*, gatunek dość pospolity i niezagrożony.

4.3. Gady

Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, bardzo pospolity i niezagrożony gatunek, liczny także na siedliskach antropogenicznych.

Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, pospolity i niezagrożony gatunek, preferujący wilgotniejsze siedliska naturalne i półnaturalne.

Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, dość pospolity i niezagrożony gatunek.

Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, najpospolitszy krajowy wąż, związany z siedliskami wodnymi, obecnie niezagrożony.

Żmija zygzakowata *Vipera berus*, dość częsty gatunek o szerokiej skali ekologicznej, obserwowany w dolinie Wisłoki; brak danych o jej występowaniu nad potokiem Chotowskim i Grabinką.

4.4. Bezkręgowce

Rak szlachetny *Astacus astacus*, chroniony gatunek wymieniany na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce z kategorią „VU” oznaczającą narażenie na wyginięcie. Występuje w Tuszynie i Wielopolce, prawdopodobnie także w górnym odcinku Grabinki (na zachód od Czarnej).

4.5. Rośliny naczyniowe

Dla całości potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” wymieniono w dokumencie SDF gatunki roślin naczyniowych objętych częściową lub ścisłą ochroną gatunkową, a także gatunki niechronione. Ich populacje na tym terenie są nieistotna w kontekście całościowej ochrony tych gatunków; wiele z nich to gatunki częste lub nawet pospolite.

Wyraźna jest tu grupa gatunków, które ze względu na brak odpowiednich siedlisk, nie występują nad Grabinką i potokiem Chotowskim, chociaż ich występowanie nad Wisłoką, Tuszymką, Wielopolką czy Brzezinką jest prawdopodobne. Są to czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, skrzyp pstry *Equisetum variegatum*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, września pobrzeżna *Myricaria germanica*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, goryczuszka orzęsiona *Gentianella ciliata*, cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis* i gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*.

Występowanie niektórych gatunków, głównie górskich, takich jak goryczka trojeściowa *Gentiana asclepiadea*, zaraza żółta *Orobanche flava*, tojad mołdawski *Aconitum moldavicum*, obrazki wschodnie *Arum alpinum*, róża alpejska *Rosa pendulina*, tojad dzióbaty *Aconitum variegatum* i goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata* jest, w granicach całego potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” bardzo wątpliwe nie tylko ze względu na brak odpowiednich siedlisk ale także ze względów zasięgowych.

Pozostałe gatunki: kopytnik pospolity *Asarum europaea*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, bluszcz pospolity *Hedera helix*, pierwiosnka wyniosła *Primula elatior* i kalina koralowa *Viburnum opulus* występują w różnych częściach zaproponowanych do włączenia w granice potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami”, a kilka z nich stwierdzono nad Grabinką, w pobliżu jej ujścia do Wisłoki: kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, skrzyp gałęzisty *Equisetum ramosissimum*, zamorzycza ryżowa *Leersia oryzoides* i barwinek pospolity *Vinca minor*.

5. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wyniki inwentaryzacji faunistycznej i botanicznej oraz występowania siedlisk pozakorytowych w dolinach cieków przewidzianych do włączenia w granice potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami”, szczególnie w dolinie Grabinki (Czarnej) i potoku Chotowskiego proponujemy modyfikację granic wspomnianego obszaru.

Modyfikacja ta polega na wyłączeniu z potencjalnego obszaru części biegu Grabinki oraz w całości potoku Chotowskiego (zgodnie z załącznikiem graficznym). W naszej ocenie potok Chotowski oraz wymieniony odcinek Grabinki nie spełniają warunków do objęcia ich ochroną poprzez włączenie do europejskiej sieci obszarów Natura 2000.

W celu zapewnienia trwałości populacji gatunków ichtiofauny, wymienianych w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG oraz innych ważnych gatunków, wymienionych w Standardowym Formularzu Danych dla potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami”, pozytywnie odnosimy się do możliwości włączenia do tego obszaru górnego oraz przyujściowego odcinka Grabinki, a także fragmentu doliny Wisłoki na południe od Dębicy.

Uznając wartości przyrodnicze wymienianych wyżej siedlisk i gatunków uznajemy za celowe i właściwe obejmowanie ich ochroną, jednak w przypadku potencjalnego SOOS „Dolna Wisłoka z dopływami” ochrona ta może zostać skutecznie realizowana poprzez włączenie do niego przede wszystkim fragmentów doliny Wisłoki oraz jej dopływów, głównie Tuszynki, a także Wielopolki, Brzezinki, Rudy i Starego Brenia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Ciesła
Janusz Ciesła